

YRITTÄJIEN ELÄKELAIN (YEL) VÄHIMMÄISEHTOJEN MUKAISEN VAKUUTUKSEN PERUSTEET

Kokooma 30.3.2006.

Viimeisin perustemuutos on vahvistettu 20.12.2004.

Voimassa 1.1.2005

Perusteen 13.6.2003 voimaantulosäännös

Voimaantulo

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2004.

Poikkeussäännös perusteen kohtaan 3

Vuonna 2004 perusteen kohtaa 3 sovelletaan poikkeuksellisesti muodossa.

$I_v =$ TEL 9 §:n mukainen työkäisen indeksi vuonna v .

Perusteen 12.11.2004 voimaantulosäännös

Perusteiden kohtia 1 ja 2 muutetaan seuraavasti.

Voimaantulo

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2005.

Poikkeussäännös kohtaan 2

Odotusajan maksua laskettaessa 23 vuoden iän täyttämistä edeltävälle ajalle odotusaika otetaan huomioon aikaisintaan 1.1.2005 lähtien.

Perusteen 20.12.2004 voimaantulosäännös

Perusteen kohtia 2 ja 3 muutetaan seuraavasti ja kohta 6 kumotaan.

Voimaantulo

Perustemuutokset tulevat voimaan 1.1.2005.

YRITTÄJIEN ELÄKELAIN (YEL) VÄHIMMÄISEHTOJEN MUKAISEN VAKUUTUKSEN PERUSTEET

1 PERUSTEIDEN SOVELTAMINEN

Näitä perusteita sovelletaan

- yrittäjien eläkelain vähimmäisedut käsittäviin vakuutuksiin ja
- yrittäjien eläkelain 11 §:ssä tarkoitettuihin vapaaehtoisin vakuutuksiin.

2 VAKUUTUSMAKSU

Vakuutusmaksu määrätään kalenterivuositain ja sitä peritään siitä lähtien, kun yrittäjästä on YEL:n mukaista vastuuta, ottaen kuitenkin huomioon YEL 12 §:n 2 momentissa säädetty takautuvaa vakuuttamista koskeva aikarajoitus. Jos YEL:n mukainen eläketurva on aikaisemmin ollut järjestettynä muussa eläkelaitoksessa, maksua peritään siitä lähtien, kun YEL:n mukainen vastuu vakuutusmaksusopimuksen mukaan kuuluu tähän vakuutukseen. Vakuutusmaksua ei peritä, jos maksuunpanoa seuranneen kalenterivuoden alusta on kulunut vähintään viisi vuotta.

Kalenterivuosi jaetaan eräpäivien lukumäärän mukaan enintään kahteentoista yhtä pitkään maksukauteen. Vakuutusmaksun teoreettinen eräpäivä on ko. maksukaudella sen ajan keskellä, jolta maksua peritään, ja maksun suuruus on tällöin

$$(1) \quad \bar{P}_V = k_V y_V^m t_V \frac{S_V}{360},$$

jossa

k_V = YEL 9 §:n 2 momentin mukaisesti ajalle t_V laskettu alennuskerroin

y_V^m = sosiaali- ja terveysministeriön YEL 9 §:n mukaan vuodelle v vahvistaman maksuprosentin sadasosa

t_V = aika, jonka yrittäjä maksukaudella on ollut YEL:n alaisena, laskettuna päivinä yrittäjien eläkeasetuksen 5 § mukaan

S_V = yrittäjälle YEL 7 §:n 2 momentin mukaisesti vahvistettu vuotuinen työtulo.

Jos työtulo S_V muuttuu maksukauden aikana, sovelletaan kaavaa (1) erikseen maksukauden kunkin sellaiseen jaksoon, jona työtulo on ollut muuttumaton.

Jos yrittäjä maksaa YEL 7 §:n 4 momentissa tarkoitettua lisävakuutusmaksua, lasketaan lisävakuutusmaksu kaavan (1) mukaisista teoreettisen eräpäivän tasossa olevista maksuista. Lisävakuutus-

maksun maksukausi on koko kalenterivuoden mittainen. Lisävakuutusmaksu korkoutetaan teoreettiseen eräpäivään.

Jos yrittäjä maksaa YEL 7 §:n 5 momentissa tarkoitettua pienennettyä vakuutusmaksua, lasketaan koko kalenterivuoden pienennetty vakuutusmaksu kaavan (1) mukaisista teoreettisen eräpäivän tasossa olevista maksuista. Jäljellä olevien maksukausien maksut lasketaan uudelleen pienentäen jokaista maksua maksukauden teoreettisen eräpäivän tasossa. Mikäli yrittäjän jo kuluneina maksukausina maksamien kaavan (1) mukaisten maksujen yhteenlaskettu summa ylittää pienennetyn vakuutusmaksun mukaisen maksun, ylittävät maksut hyvitetään yrittäjälle. Pienennetylle maksulle lasketaan korkoa teoreettisesta eräpäivästä maksun eräpäivään.

Jos yrittäjä on tullut maksukaudella YEL:n alaiseksi, lisätään kaavan (1) mukaiseen maksuun YEL-jaksoon liittyvästä odotusajalta kaavan (1) mukaisesti laskettu maksu.

Jos vakuutus lakkaa, palautetaan mahdollinen liikaa maksettu maksun osa. Jos työtuloa muutetaan, tehdään vakuutusmaksuun korjaus seuraavan maksuerän erääntyessä ellei muuhun menettelyyn ole perusteltua syytä.

Vakuutusmaksulle ja sen korjaukselle lasketaan korkoa teoreettisesta eräpäivästä maksun eräpäivään. Tällöin, kuten myös kohdan 3 mukaisia suureita korkoutettaessa, korko lasketaan jatkuvana käyttäen kullakin hetkellä voimassa olevaa korkokantaa. Korkokanta on sijoitusten tuotto-%:n sadasosa r_v , jonka arvo on annettu liitteessä 1.

3 VAKUUTUSMAKSUVASTUU

Vakuutusmaksuvastuu $\bar{V}_v$ hetkellä 31.12.v on

$$(2) \quad \bar{V}_v = (1 - q_v^y) \left[(1 + r_v) \bar{V}_{v-1} + (1 + r_v)^{0,5} (P_v - H_v) - (1 + r_v)^{0,5} P_v^a \right] + (1 + r_v)^{0,5} P_v^a.$$

Vuodelta v tehtävässä tilinpäätöksessä lasketaan vakuutusmaksuvastuu V_v kaavasta

$$(3) \quad V_v = (1 + r_v) \bar{V}_{v-1} + (1 + r_v)^{0,5} (P_v - H_v) - (1 + r_v)^{0,5} \bar{E}_v^T.$$

Kaavoissa (2) - (3) on

P_v = vuonna v erääntyneet vuoteen v kohdistuvat maksut lisättyinä vuonna v erääntyneillä aikaisempiin vuosiin kohdistuvilla maksuilla ja maksujen korjauserillä sekä vähennettynä vuonna v poistetuilla maksuilla, joiden perintä YEL 12 §:n 6 momentin mukaisissa tapauksissa lopetetaan tai ei tuota tulosta kuolinpesän varattomuuden takia. Poistettuihin maksuihin luetaan myös sellaiset vakuutusmaksut, joiden saamiseen oikeus on menetetty yrityksen saneeraus-annetussa laissa tarkoitettun saneerausohjelman tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa tarkoitettun maksuohjelman vahvistamisen taikka sanotuissa laeissa säädettyjä periaatteita vastaavan vapaaehtoisen velkajärjestelyn takia. Maksut korkoutetaan eräpäivis-

tään hetkelle 1.7.v. Suureeseen P_v sisältyy myös vakuutuksen ottamisen laiminlyönnin johdosta perittävä ETK:n ohjeen mukainen lisämaksu

P_v^a = 31.12.v avoinna olevat maksut, jotka on jätetty ulosottoihin perittäviksi tai valvottu konkurssissa tai jotka on vahvistettu maksettaviksi edellä tarkoitetuissa saneeraus- tai maksuohjelmissa. Avoimet maksut korkoutetaan eräpäivästä hetkelle 1.7.v

$\bar{E}_v^T$ = vuonna v maksettujen YEL:n mukaisten eläkkeiden, kuntoutusrahojen, harkinnanvaraisten kuntoutusavustusten ja muiden kuntoutuskulujen määrä, vastuunjaosta johtuva saatava tai velka sekä jo vastuunjaosta saatu tai vastuunjakoon maksettu vuoteen v kohdistuva ennakkomäärä huomioon otettuna.

$$H_v = h_1 y_v \sum t_v \frac{S_v}{360} + h_2 \frac{I_v}{I_{2004}} N_v + h_3 \frac{I_v}{I_{2004}} N_v^E,$$

missä

y_v = TEL:n mukaisen perusvakuutuksen erityisperusteiden liitteen kohdan 1.6 mukainen kerroin, jonka arvo vastaa keskimääräistä TEL-maksua

N_v = niiden yrittäjien lukumäärä, joilla oli eläkelaitoksessa vuonna v YEL:n alainen vakuutus.

Sellaisen vakuutuksen osalta, joka on otettu vuonna v, lisätään lukuun N_v niiden vuosien lukumäärä, joilta vakuutusmaksua peritään takautuvasti

N_v^E = niiden edunsaajien lukumäärä, joille on vuonna v maksettu YEA 11 §:n nojalla myönnettyjä eläkkeitä tai kuntoutusrahoja; perhe-eläkkeiden osalta kuitenkin korkeintaan yksi eläkkeensaaja edunjäntää kohti

I_v = TEL 7b §:n mukainen palkkakerroin vuonna v.

Kertoimien h_1 , h_2 ja h_3 arvot on annettu liitteessä 1.

Kerroin q_v^y on vastuunjakoperusteiden kohdassa 4.2 tarkoitettu kerroin.

4 KORVAUSVASTUU

Korvausvastuu on 0.

5 KERTASUORITUS ELÄKKEEN SIJASTA

Jos eläkkeen sijasta annetaan vastaava kertasuoritus, tämän määrä lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön antaman päätöksen mukaan.

ERÄIDEN KERTOIMIEN ARVOT VUONNA V

r_v = TEL:n mukaisen perusvakuutuksen erityisperusteiden mukainen laskuperustekorko 1.1.v

h_1 = sosiaali- ja terveysministeriön vahvistama kerroin vuodelle v Eläketurvakeskuksen kustannuksia varten

$h_2 = 159 \text{ €}$

$h_3 = 73 \text{ €}$